

فهرست مطالب

پیشگفتار ۹

مقدمه ۱۱

فصل اول: بررسی وضعیت حقوقی و جغرافیایی خلیج فارس ۱۵

مبحث اول: خلیج فارس مهم ترین محل تولید نفت و گاز جهان ۱۵

گفتار اول: تاریخچه پیدایش خلیج فارس ۱۷

گفتار دوم: اهمیت خلیج فارس ۱۹

مبحث دوم: بهره برداری از میادین مشترک و موافقتنامه خلیج فارس ۲۴

مبحث سوم: آلودگی خلیج فارس به وسیله مواد نفتی ۲۶

فصل دوم: وضعیت حقوقی میادین مشترک نفت و گاز در حقوق بین الملل ۳۱

مبحث اول: معاهدات بین المللی ۳۱

گفتار اول: معاهدات خاص ۳۳

بند اول: نمونه هایی از موافقتنامه های متضمن واگذاری بهره برداری

به یک کشور ۳۴

بند دوم: نمونه هایی از قراردادهای متضمن مشارکت دو کشور در بهره

برداری از میادین مشترک ۳۶

گفتار دوم: معاهدات عام ۳۸

مبحث دوم: عرف بین المللی ۳۹

گفتار اول: ارکان تشکیل دهنده عرف بین المللی ۴۰

بند اول: رکن مادی ۴۰

بند دوم: رکن معنوی (Opinio juris) ۴۲

مبحث سوم: اصول کلی حقوقی ۴۵

گفتار دوم: اصول حقوقی ۴۶

بند اول: اصل حاکمیت دائمی بر منابع طبیعی ۴۶

بند دوم: اصل احترام به حاکمیت و تمامیت ارضی ۴۷

۶ □ رژیم حقوقی میادین مشترک نفت و گاز حوزه خلیج فارس

مبحث چهارم: رویه حل و فصل اختلافات بین‌المللی ۴۹

گفتار اول: آراء دیوان بین‌المللی دادگستری ۵۰

گفتار دوم: آراء داوری ۵۰

فصل سوم: میادین مشترک خلیج فارس از منظر حقوق بین‌الملل ۵۳

مبحث اول: میادین مشترک نفت گاز ایران ۵۳

مبحث دوم: توسعه میادین مشترک ایران ۵۶

گفتار اول: میدان گازی پارس جنوبی ۵۷

گفتار دوم: میدان سلمان ۶۰

مبحث سوم: موافقتنامه‌های بین‌المللی ایران در خلیج فارس ۶۳

مبحث چهارم: تحدید حدود فلات قاره کشورهای حوزه خلیج فارس ۶۹

گفتار اول: کلیات مربوط به تحدید حدود ۶۹

بند اول: تعریف تحدید حدود ۷۱

بند دوم: مقررات و ضوابط تحدید حدود فلات قاره ۷۱

بند سوم: موافقتنامه‌های تحدید حدود ۷۳

بند چهارم: عوامل مؤثر در تحدید حدود فلات قاره ۷۵

گفتار دوم: میادین مشترک مرزی و تأثیر آنها در تحدید حدود دریایی ۷۷

گفتار سوم: حقوق و تکالیف دولت ساحلی در فلات قاره ۸۰

مبحث پنجم: موانع و محدودیت‌های حقوقی مؤثر در بهره‌برداری از میادین

مشترک نفت و گاز ۸۲

گفتار اول: محدودیت‌های قانونی ۸۲

بند اول: قانون اساسی ۸۲

بند دوم: قانون نفت ۸۳

گفتار دوم: محدودیت‌های اقتصادی ۸۴

گفتار سوم: محدودیت‌های سیاسی ۸۵

فصل چهارم: بررسی اصول حقوقی حاکم بر میادین مشترک نفت و گاز ۸۷

مبحث اول: اصل حاکمیت ۸۷

گفتار اول: مالکیت و حاکمیت بر منابع از منظر حقوق اسلام ۸۷

فهرست مطالب □ ۷

گفتار دوم: مالکیت و حاکمیت بر منابع از منظر حقوق بین الملل دریاها.....	۸۹
مبحث دوم: اصل همکاری	۹۴
گفتار اول: اصل همکاری در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها.....	۹۴
گفتار دوم: اصل همکاری در استخراج و بهره برداری	۹۸
فصل پنجم: جایگاه میادین مشترک در ساختار حقوقی قراردادهای نفتی ..	۱۰۱
مبحث اول: حقوق قراردادهای نفتی	۱۰۱
گفتار اول: معیارهای موجود در قراردادهای نفتی	۱۰۴
گفتار دوم: انواع قراردادهای خدماتی و ملاحظات حقوقی قراردادهای خدماتی	۱۰۷
بند اول: قراردادهای خدماتی خالص	۱۰۸
بند دوم: قراردادهای خدماتی خطر پذیر	۱۰۸
گفتار سوم: قراردادهای خدماتی بیع متقابل (Buy Back)	۱۱۰
گفتار چهارم: قوانین حاکم	۱۱۲
مبحث دوم: قراردادهای صنایع نفت و گاز ایران	۱۱۴
نتیجه گیری	۱۱۷
منابع و مأخذ	۱۲۱